

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Egy évre: Magyaróra . . . . . 12 korona
 Három évre: Magyaróra . . . . . 30 "

Felolós szerkesztő:
 Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
 Cászló József.

Egyeszedék ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

A magyarságért.

Nyelvében él a nemzet! Az a nemzet, mely nem tud, vagy nem akar saját nyelvének minden téren érvényt szerezni, nem érdemli meg az életet.

A magyar nemzet pedig élni akar, a magyar nemzetnek élni kell, épen ezért évtizedek lankadatlan munkájával törekszik arra, hogy Magyarországon minden ember beszéljen magyarul. Ezen cél érdekében 1867 óta számtalan üdvös törvényt hoztak, mely törvények eredményeként szaporodott is a magyarul beszélők száma.

Ezt a célt szolgálja az a törvénytervezet is, mely kimondani szándékozik, hogy a magyar nyelv tanítása az összes népiskolákban kötelező. A gyermeki elme a legfogékonyabb nyelvek tanulására és az iskola magyarrá teheti azokat a gyermekeket is, akiknek szülei a legvadabb ellenségei a magyar állameszmének.

Értető tehát, hogy a törvénytervezet hirtelen az egész országban határtalan örömet keltett. A törvény hatása alatt előrelátható, hogy két évtized alatt minden magyar polgár beszélni is fogja hazája nyelvét és nem fog kelleni minden hivatalban állandó tolmácsot keresni, oly egyének számára is a kiknek szülője, éltetője, eltartója a magyar föld.

Ma szinte kétségbeejtő, hogy vannak az országban óriási területek, ahol évekig egy magyar szó nem hangzik s ahol a benszülötteknek fogalmuk sincs azon ország nyelvéről, melyben születtek s csak az odarendelt hivatalnokok tudnak, de azok sem beszélnek magyarul.

Kétségbeejtő, hogy vannak tanítók, akik magyar pénzen élőködve, nem akarják megtanulni, annál kevésbé tanítani hazájuk nyelvét.

Kétségbeejtő ez különösen azért mert ezek az iskolák melegágyai a magyar nemzet elleni izgatások-

nak s mindaddig, míg ezek a nemzetiségi iskolák meg nem szűnnek, ki van zárva, hogy a tót, ruthén, orosz, sváb stb. gyermekek lelkébe be ne csepegtessék a gyűlöletet a magyar állameszme iránt.

Az a gyermek pedig, akit a magyarság iránti izzó gyűlöletre tanítanak fejletlen korától fogva, érett korában nem fogja megtanulni a hazai nyelvet.

Lelkébe be van csöpögtetve az az érzelem, hogy a magyar őt elnyomni szándékozik idegen, hogy a magyar állam vele jogtalanul bánik s semmiféle hatalom, de még a saját jól felfogott érdeke sem fogja rábírní, hogy a gyűlölt nyelvet megtanulja, avagy beszélje.

De meglehet a nyelvre tanítani a serdületlen gyermeket, lehet nevelni őt úgy, hogy meggyőződjék, hogy neki csak magyarnak szabad lenni, mert ez a föld szülte és ápolja őt. És az így nevelt gyermekeknek hiába fogják később a magyarság iránti gyűlöletet, vagy azt magyarázni, hogy neki ellenese a magyar állam, gyermekkori érzelmeinél fogva nem fog hallgatni az izgatókra, gyermekkori tapasztalatai folytán magyarnak fogja magát érezni szívvvel lélekkel és még inkább azzá fogja nevelni saját gyermekeit.

Nagyon természetes, hogy a nemzetiségi izgatók minden lehető módon fognak igyekezni a törvénytervezet ellen agitálni s erőszakoskodásnak, jogtalanságnak fogják azt hirdetni. Ez azonban egy cseppet sem szolgálhat a törvény életbeléptetésének akadályaul s nem fogja megakadályozni azt sem, hogy néhány év múlva már érezzük annak erősen magyarosító hatását. A nemzetiségi izgatók hazafiatlan munkáját elég ideig tűrte a magyar nemzet szóltanul, most fel veszi ellenük a harcot s a győzelem nem lehet kétséges.

A magyar állameszmének, a magyar nyelvnek győznie kell minden vonalon, ezt követeli a magyar

nemzet életképessége. Nem szabad tűrnünk azokat az ellenségeket, a kik magyar zsiron hisznek! A törvény erején felül ezek kiirtására legjobb fegyver lesz az iskola hatalma. Egy hazafias érzelmű tanító többet tehet nemzetiségi vidékeken a magyarságért, mint az összes büntető-törvények, melyek az izgatókat sujtják.

Tény az, hogy nagy nehézségekbe fog ütközni a törvény alkalmazása különösen oly iskolákban, melyeket nemzetiségi intézmények tartanak fenn. De itt a törvénynek határozottnak, alkalmazásának pedig kiméretlennek kell lenni. Ha ezek a nemzetiségi intézmények nem akarják hatásosan taníttatni a magyar nyelvet, el kell tőlük venni az iskola fentartását. Állítson ott fel az állam iskolát. Elvégre a magyar állam nem lehet oly szegény, hogy erre a célra ne legyen bármennyi szükséges pénz.

S ha nem elég gazdag az állam, itt van a társadalom, mely ma is nagyon sokat áldoz a magyarságért s hazafias működésében lelkesedéssel fogja a legnagyobb anyagi áldozatokkal is támogatni azt a kormányt, mely ezt a törvényt életbe lépteti és a gyakorlatban a legerélyesebben alkalmazni fogja.

Magyarországnak nincs és nem lehet szüksége a nemzetiségi iskolákra s ha szükségesnek mutatkozik, egytől-egyig be kell azok működését szüntetni.

— április 12.

A vasuti tisztviselők fizetésrendezése.

A vasuti tisztviselők fizetésrendezésének törvényhozásbeli előmunkálatai végre befejezéshez jutottak. A tegnapi minisztertanács gróf Tisza István elnöklésével foglalkozott a vasutasok fizetésrendezésével. A kormány a törvényjavaslatot az előzetes szentesítés után tüstént beterjeszti a képviselőház elé. Ami pedig a vasutasoknak még kedvezőbb: a javaslat alapján a kormány rendeleti uton azonnal folyósíttatja a tervezett fizetés fölemeléseket.

A debreceni református egyházmegye közgyűlése.

Saját tudósítónktól.

Debrecen, ápr. 13.

A debreceni ev. ref. egyházmegye tegnap délelőtt tartotta rendes tavaszi közgyűlését az egyház tanácstermében. A tanácsterem szinig megtellett a résztvevőkkel, kiket a tárgyalandó ügyek fontossága és a református egyház tagjainál föltalálható komoly úgyszeretet hozott együvé. Nagyszámban volt képviselve a vidék is.

A közgyűlés délelőtt 9 órakor vette kezdetét. A gyűlésen Dávidházy János esperes elnökölése mellett egyházi részről jelen voltak Kiss Albert, Dicsőffy József, Könyves Tóth Kálmán és Nagy Lajos tanácsbírák; világi részről Nagy Ferenc, Bernát István és Sinka László. A világi elnököt Nadányi Miklóst betegsége miatt Nagy Ferenc helyettesítette. Jegyzők és előadók voltak egyházi részről Szabó József és F. Varga Lajos; világi részről pedig Arvay Béla dr. és Kőrösy Kálmán dr. Továbbá lelkészek és világi egyháztagok nagyon szép számban.

Mingyárt a megnyitás után lélekemelő jelenet következett. Csathó Elemér bajomi tanító állásának elfoglalása alkalmából letette a közgyűlés előtt az ünnepélyes esküt, melyben hűséget fogad az egyháznak.

Néhány jelentés tudomásulvétele után jóváhagyták az alábbi lelkészválasztásokat és a megválasztottakat állásukban megerősítették: Vertesen Futó Andrást, Bakonszegen Biber Józsefet, Esztárban Szüts Bélát és Hosszupályiban Csighy Andort.

Ezután választásokra került a sor. Előbb az egyházkerületi képviselőket választották meg. A választás eredménye a következő:

Beadtak 58 szavazatot, melyek közül legtöbbet kaptak az alábbiak:
Egyházi rendes képviselők;

Szele György 49,
Biber József 36,

póttag Miskolczy László 35.

Világi rendes képviselők:

Fráter Barnabás 58,
Nagy Ferencz 40,

póttag Kőrösy Kálmán dr. 16.

Az egyházmegyei ügyészi hivatal megüresedvén, azt is választás útján töltik be. A beadott 58 szavazat a jelöltek között a következő arányban oszlott meg:

Arvay Béla dr. 36,
Varga Lajos dr. 20,
Szüts Géza dr. 2.

Tehát 14 abszolút szótöbbséggel Arvay Béla dr. lett az egyházmegye ügyésze.

Az egységes liturgia tárgyában az elértekezleten hozott határozatot általában elfogadták.

A próbaénekes-könyv, de még inkább a „Temetési Énekek“ új könyvének behozatala idézett elő nagy vitát. — Az előbbi elfogadták ugyanazzal a kikötéssel, hogy a teljes behozatal hat év alatt érendő el. De a „Temetési Énekek“ használatára vonatkozólag azt határozták, hogy a megjelent könyveket előbb az egyházkerület tanügyi bizottsága az illetékes tényezőknek: lelkészeknek, tanítóknak adják ki és az ügy tárgyalása csak azután legyen napirendre tűzhető.

Az egész református Magyarországot érintő dologban, a debreceni egyetem fölállítására pedig azt határozta a közgyűlés, hogy bizottságot küld ki, — Nyomban meg is alakították a bizottságot, amelynek munkaköre egy legközelebbi összejevetelen kerül megállapításra.

Néhány kisebb és kevésbé fontos ügy tárgyalása után a közgyűlés déli 1 órakor ért véget.

A közgyűlés tagjai ezután az Arany Bika szállóba mentek, ahol fél kettőkor társasbéd volt.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

Saját tudósítónktól.

Budapest, április 12.

A husvétii parlamenti szünet a mai nappal véget ért. A ház ismét össze ült, ezuttal formális ülésre: A további teendők iránt való intézkedés napirenddel. A képviselők, bár az ülést a kései tizenegy órára hirdette az elnökség, csak nagy nehezen, vontatottan gyülekeztek. A legelső között, akik megérkeztek Tisza István gróf kormányelnök volt, a kit a jobboldalon szívesen üdvözöltek. Nagy sokára tizenkettő fél órakor, Pereszte Dezső elnök megnyitotta az ülést. Parentáláson kezdte. Megemlékezett Károlyi Tibor gróf főrendnek és Bonis István kolozsi képviselő haláláról. Mind a két haláleset felett a ház részvétének ad kifejezést.

Az elnök felhatalmazást kért, hogy a kolozsi kerület választása dolgában intézkedhessék és bemutatta Khuen Héderváry Károly gróf temesvári képviselő megbízó levelét, amelyet az igazoló bizottsághoz utal át.

A triesti „Erzherzog Friedrich“ csatahajó vízrebocsátásáról szóló meghívóról tesz említést az az jelentést az elnök.

Várady Károly: Kérem felolvasni! Daróczy jegyző felolvassa a magyar meghívót.

Felkiáltások balról: Aat hittük, hogy a meghívó német. (Derűtség jobboldalon.)

Madarász József: Kifogásolja, hogy a hajó neve német. Ki sem tudná ejteni, mert fél, hogy beletörik a nyelve. Magyar pénzen készült ez a hajó. Indítványozza, hogy Frigyes főherceg nevére kereszteljék ezt a csatahajót.

Elnök: Kérem a házat, hogy a meghívót tudomásul venni szíveskedjék. Az ünnepélyen résztvevők a háznagyi hivatalban tessenek jelentkezni.

Steve Brodie esete.

Zöldi Marcival, — a főhadnagyból lett cigányprimással — aki most Amerikában szerzi a babért és dicsőséget a magyar nótának, — üldögéltünk a Café Boulevard terasán. — Valami kellene csinálni, mert ez így unalmas. Hát gyerünk színházba. Ugy emlékszem vasárnap volt. Elindultunk a Boweryn, közben fürkésztük a színházak reklámjait

Egy óriási plakát hirdette a Peoples Theater szenzációs darabját. A Brooklyni hidat ábrázolta e kép, amint egy viharos éjszakán egy ember ég felé emelt karokkal ugrik le a hídról a 80 lábnyi mélységbe, az alatt hőmpolyögve hullámzó East river habjai közé. A szöveg pedig ilyesmi volt:

Steve Brodie.

Szinmű 3 felvonásban.

Irta: Steve Brodie.

— Ez furesa, mondja Zöldi Marci. Egy ember aki darabot ír önmagáról.

— Ez megnézzük, mondom én és bementünk a színházba, zsufolásig volt. A karzatok ropogtak a sokaság alatt. A szomszédunk egy jóra való yankee szóval

tartott bennünket, amíg az előadás megkezdődött.

Tudja polgártárs ez a Steve Brodie szerencsés ember, Leugrott a világ legnagyobb hidjáról s semmi baja, sem esett fogadásból, vagy tán nem is annyira fogadásból, mint elkeseredésből. Na de kezdődik a darab, majd meglátják.

— És elkezdődött az előadás. Ugy ahogy lejátszottak, a nép meg tombolt a tetszéstől és hívta a szerzőt, aki nem jött.

Az volt a meséje, hogy két legény szeretett egy leányt. Steve Brodie a hős és egy Watkins nevű vörös milliomos. Brodie persze szegény ember volt. — A leány azonban mégis az ő felesége lett és nyitottak egy kis sörcsarnokot a Boweryn. A vörös, aki bosszút esküdött, a szomszédban nyitott egy konkurens kocsmát és olcsóbban mérte a sört is meg a bort is, csak hogy szerencsés vetélytársát tönkre tegye. Nm ebánta ha rá is megy az egyik milliója,

Brodie nagyon elkeseredett. Beállít a vetélytársához és férfiasan oda szól neki.

— Alkudjunk szomszéd. Mit akar velem.

— Váljon el a feleségétől. Egyebet nem akart.

— Inkább beleugrom az East folyóba a Brooklyn hídról, szolt Brodie.

Emez kapott rajta.

Tudja mit szomszéd. Ugorjék le a hídról Ha élve jön ki, ezüst dollárokkal padlóztatom ki ezt a kocsmát és mindenestül magának adom, továbbá ígérem, hogy nem állok többé utjába. Ha pedig belehal az ugrásba, hát testálja rám a feleségét.

— Áll az alku! És ezzel tenyerébe csapott a vetélytársának. Tanukat hívtak, szerződést kötöttek és éjjeli két órakor neki indultak a hidnak. Viharos csunya éjszaka volt. Egy kis hajó várt a hid alatt, a közepénél. Brodie odaért, csak biztatták. A rendőr azonban észrevette a dolgot és éppen mikor Brodie a korlátra lépett, megragadta a vállalkozó ifjút. Brodie mellbevágta rendőrt, fölku-szott a korlátra, ég felé emelte kezeit és ugrott, a levegő hasította, lebukott a vízbe és percek multak el mikor feljött a felszínre megint. Megrázta a fejét és uszott a hajó felé. Fölvették és hazamentek. Brodie megfizette az árát a boldogságának. Másnap a lapok rendkívüli kiadásban mesélték el a csodás, lehetlenséggel határos kalandot, és egész Amerika csodájára járt az ezüst dollárokkal kipadlózott csarnoknak.

Gabányi Miklós: Nem megyünk, mert ott megint a Gotterhaltét játszáknak majd.

Elnök: Bácsbodrog-vármegye feliratát mutatom be, melyben az obstrukció lehetetlenné tételét kérvényezi, illetve erre vonatkozó intézkedést kér. A ház tudomásul veszi.

Bakovszky István: Szót kérek!

Elnök: A határozatot már kimondottam.

Bakovszky: A határozat előtt meghajlom.

Rövid vita kerékedett, melyben Ugron és Polonyi résztvettek, azon vajjon a nagyenyediek egy a beruházásokra vonatkozó kérvényét hová utasítsák.

Tisza István gróf: Nem kifogásolta az ellenzék álláspontját és hozzájárult Ugron és Polonyi azon indítványához, hogy a kérvényt ne csak a szakbizottsághoz, hanem a kérvényi bizottsághoz is utasítsák.

A ház ilyen értelemben dönt.

A restanciában levő interpellációkat sorolják fel.

Heincz Hugó előadó bemutatja a bizottságnak az anyakönyvi törvény módosításáról szóló jelentését.

Münnich Aurél előadó bemutatja a katonai alapítványi helyekről szóló bizottsági jelentését.

Ezután a legközelebbi ülés napirendjeit állapította meg a ház:

Elnök javasolja, hogy a következő tárgyakat tűzzék napirendre.

1. Az igazságügyi bizottság jelentését a büntető törvénykönyv 269. §-a értelmében adandó felhatalmazás tárgyában.

2. A gazdasági bizottság jelentését a képviselőház 1903. évi költségvetési előirányzatának helyesbitéséről.

3. A képviselőház 1904. évi költségvetési előirányzatát.

4. A számvizsgáló bizottság három rendbeli jelentését a képviselőház pénztárának zárszámadásáról.

Ezenkívül a miniszterelnök több interpellációra adna választ, de válaszolna a hátralékos interpellációkra a többi miniszter is.

A színház igazgatója pedig fölhasználva a népszerűségét, felkérte Brodiét írjon a kalandjáról szindarabot. Három hónapig mindig azt játszották a Peoples színházban, Brodie pedig egy fél év alatt többszörös milliomos és országos hős lett.

Felvonás közökbén a nép a szerzőt hivta, de a rendező mindig kénytelen volt kijelenteni, hogy a korcsmában igen sok dolga van a szerzőnek, tehát nem jelenhet meg, hanem akik látni akarják, azok fáradjanak át [színház után, a tulsó utca sarkán van a sörcsarnokja.

Ergó Zöldi Marcival elmentünk a Brodié korcsmájába. A nemzeti hős leültetett bennünket és egy saját aláírásu areképet tett elénk, egészségünkre kívánta a sört s azzal tovább állt, hogy másokkal is megtegye ezt a kis műveletet.

Ez a Brodie egy személyben tükörüzi vissza az egész amerikai humbugot. Betartotta azt az amerikai apai tanácsot, amit minden apa elmond a fiának.

— Fiam, iparkodj becsületes uton meggazdagodni, de ha így nem sikerül, mindenképpen iparkodj meggazdagodni.

Szebenyei József.

Polonyi Géza: Szükségesnek véli, hogy a kormányelnök a jövő munkaprogramját ismertetné meg a Házzal, hogy a pártok elkészülhessenek az egyes tárgyakra ideje korán, különösen a költségvetést sürgeti és a székely kérdés megoldását. Választ kér, vajjon megadja-e a kormány sürgősen a székely kérdést és a választói reformot, a melyre kötelező ígéretet tett a Kossuth-pártnak a kormányelnök.

Tisza István gróf kormányelnök nyomban válaszol. Az erdélyrészi tagosítás és arányosítására nézve a kormány a leghetöbben intézkedni fog, hogy az megvalósuljon. A választási törvényre nézve a házban ismétellen nyilatkozott.

Akkor semmi hozzáadni valója nincs, sem nem vesz el belőle. A munka folyik. A már begyűlt anyag földolgozása előtt áll és a törvény 1905-ben már létesülhet is. Az 1906-iki évre már az új választói törvény teljesen érvényes.

A mi a munkaprogramot illeti, szükségét éri a tájékoztatásnak. Legsürgösebb teendő a költségvetés tárgyalása. Néhány nap alatt beterjeszti a kormány a költségvetési javaslatot. A bizottsági tárgyalások alatt a Ház az ugynevezett szükséges javaslatokat tárgyalná le. Ezek a megyei javaslatok, az anyakönyvi javaslat, a civilista felemelése, a beruházás és a katonai alapítványi helyek. Ezután a olasz kereskedelmi javaslatot tárgyalná le a Ház. Ezekkel a kérdésekkel végezhetne a képviselőház az alatt az idő alatt, a míg a bizottságok a költségvetést tárgyalják. Eredetileg azt indítványozták volna, hogy a megyei javaslatot már a holnapai ülés napirendjére tűzze ki a Ház, de expedicionális hiba történt, a javaslatot nem oszthatták ki s így holnapra a jelentéseket kellett kitűzni.

A Ház az elnöki napirend javaslatot elfogadta.

Ülés vége fél 1 órakor.

KÖZIGAZGATÁS.

× **A ménesnek és a városi fogatoknak leszállítása.** A törvényhatósági bizottsági közgyűlés egy bizottságot küldött ki a városi ménesállománynak és a városi fogatok létszámának újból megállapítása, esetleg leapasztása tárgyában. A bizottság Király Gyula gazdasági tanácsos elnöke alatt össze is ült e hó 4-én és az erről szóló jegyzőkönyvet Király Gyula tanácsos most terjeszti be a tanácsnak. A bizottság nem javasolja a ménes létszám apasztását, mert a tapasztalás szerint a bevétel legnagyobb része a számfelletti lovak eladásából ered, ha pedig a ménest apasztjuk, akkor számfelletti lovak nem lesznek, hanem csak selejtezettek. Pénzügyi tekintetből tehát nem javasolható az apasztás. Ezen apasztás azonban még a minőségnek is ártana. A bizottságban szőnyegre kerül az az eszme is, hogy nem volna-e célszerű a Hortobágyon egy ugynevezett ménesgazdaság felállítása. Erre vonatkozólag a bizottság úgy határozott, hogy a Hortobágy ügyeinek legközelebbi remélhető rendezése alkalmából a bizottság felhívja az eszme pártolására a városi tanácsot és a bizottsági közgyűlést. A városi fogatok változatlan fenntartását a bizottság melegen ajánlja. A bizottság javaslatát a tanács legközelebb fogja tárgyalni.

× **Miniszteri jóváhagyás.** Debrecen sz. kir. város világitási vállalata üzletsza-

bályzatot készített. Ezen üzletszabályzatot most a belügyminiszter jóváhagyta.

× **A színház tűzvizsgálata.** Tegnap délután 3 órakor a színházi tűzvizsgáló bizottság megjelent a városi színházban. A bizottság tagjai Körner Adolf tanácsnok, Végh Gyula főkapitány, Acél Géza főmérnök, Publig Ernő tűzoltó főparancsnok és Tikos Imre mérnök alapos vizsgálat alá vettek mindent és úgy a mult vizsgálat alá végrehajtott, mint a jövőben teljesítendő munkákat megbeszéltek és jegyzőkönyvbe vették. Egyébiránt elmondhatjuk, hogy tűzbiztonság tekintetében színházunk kiállja a legszigorubb bírálatot.

× **Közigazgatás a megyénél.** Tegnap délelőtt 9 órakor Domahidy Elemér főispán elnöklése alatt tartotta rendes havi ülését Hajdu vármegye közigazgatási bizottsága, melyen az egyes szakelőadók terjesztették elő márciusra vonatkozó jelentéseiket. A jelentések általában kedvezőbbek, mint az előző február havi jelentések. A közegészségügyi viszonyok kedvezőek voltak, járványok csak szóróványosan pusztítottak, a közbiztonsági viszonyok sem zavartattak meg figyelemre méltóan, az adófizetés is kedvezőbb volt az államkincstárra nézve.

H I R E K.

* **Thaly Kálmán diszpolgári oklevele.** Thaly Kálmán, Debrecen város diszpolgárának oklevele már elkészült és azt Kovács József polgármester már át is vette Dávidházy Kálmántól, aki e páratlan szép, művészi izlésű, ragyogó kivitelű munkájával valóban remekelt. — A pompás tokba elhelyezett diszpolgári oklevelet külön küldöttség viszi fel legközelebb Budapestre s adja át Thaly Kálmánnak.

* **Személyi hír.** Dobieczki Sándor, Debrecen III. kerületének országgyűlési képviselője hosszabb tartózkodásra a fővárosba utazott, hogy részt vegyen a megindult nagyfontosságú parlamenti tanácskozásokban.

* **Haranghy László temetése.** Az élte delén elhunyt városi számvevőt, Haranghy Lászlót ma délután temették el nagy és igaz részvét mellett. A temetésen ott láttuk a város tisztikarát és mindazokat, akik szerették és becsülték az elhunytat. Nyugodjék békében.

* **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter Konrád Jenő debreceni pénzügyigazgatósági díjnokot, ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi számgyakornokká nevezte ki.

* **Tisztelgés az új rendőrfőkapitánynál.** Hétfőn tisztelgett a debreceni rendőrség bűnügyi osztálya Jeney Miklós kapitány a bűnügyi osztály helyettes vezetője vezetése alatt Végh Gyula rendőrfőkapitánynál, akit kineveztetése alkalmából a legmelegebben üdvözöltek.

* **Jogász ünnepély.** A Joghallgatók Önképzőköre, ifj. Ozory István elnök vezetése alatt e hónap 27-én délelőtt 11 órakor, a főiskola dísztermében, a felállítandó Joghallgatók köre alapja javára ünnepélyt rendez. Az ünnepély, melyet

hangversenynek is nevezhetünk, méltán keltette fel már eddig is városunk előkelőségének érdeklődését. Nem csupán mert a rendezés kitűnő kezekben van, hanem mivel a műsor minden egyes számát városunk ismert művész tagjai látják el. A rendezés körüli munkálatok erősen folynak s végeredményében e nap is bizonyára méltón fog sorakozni az eddigi sikerekhez.

* **A bíróság köréből.** Süteő Rudolf kuriai tanácselnök nyugalomba vonult; ez alkalommal a másodosztályú vaskoronarendet kapta; helyét Vági Mór eddigi győri ítélőtáblai elnök foglalja el, akinek helyébe viszont Horváth Jenő lép, aki eddig ítélőtáblai tanácselnök volt Budapesten. Nyugalomba vonultak továbbá Tutschner Ágoston kuriai bíró és dr. Hollering Alfréd temesvári ítélőtáblai tanácselnök; mindkettő a Lipót-rend lovagkeresztjét kapta. Raisz Andor koronaügyész helyettes és Onatiu Sándor marosvásárhelyi ítélőtáblai bíró számfeletti kuriai bírák lettek; Vargha Ferenc budapesti főügyési helyettes koronaügyési helyettesé nevezték ki; végül dr. Bende Bélát, dr. Elemi Sándort és Frey Tivadart törvényszéki jegyzőket albirákká nevezték ki.

* **Orák a pályaudvaron.** A debreceni pályaudvar remek épület, kényelmes, nagyszabású. Mégis — csonka. Sem a bejáró főcsarnokban, sem odakint a hosszú nyitott folyosó peremén nincsen óra. Ismerve Tolnay Kornél üzletvezető mindenre kiterjedő figyelmét és gondosságát, nem ok nélkül hisszük, hogy a hatalmas pályaudvar e bosszantó, kellemetlen hiánya nem sokáig marad meg. Azt halljuk, hogy a főcsarnokba is, a Perronra is villamos órák készülnek. Az utazó közönség és az épület teljessége érdekében óhajtjuk, hogy azok az órák mielőbb el készüljenek.

* **Csokon szerzett városháza.** Az Indiana állam területén levő Chesnut-city tanácsa sokáig törte a fejét azon, hogy — mivel városháza építésére pénzük nem volt — miként lehetne mégis városházát építeni? De minden számításuk kárbavesztett munka volt. Végre a nők segítettek a város baján.

A szépségükről ismert odaváló kreol leányok elhatározták, hogy városuk házának felépíthetése céljából csókkal járó részvényeket bocsátanak ki. Egy részvény árát 3 dollárban állapították meg. A részvényeket a helybeli presbyterian templomban rendezendő csókvásáron válthatni be minden ünnep- és vasárnapokon mindaddig, míg a szükséges tőke össze nem gyűl.

Már az első vasárnapon a szép kreol leányok 3400 részvényt váltottak be ugyanannyi csókkal. A csóknak nagyban való eladását közhírré tették Indiana állam többi községeiben is. Mivel a szigorú erkölcsükről híres yankeek ritkán részesülnek ilyen különleges végeladásban: a szomszéd községek csókszomjas közönsége ünnepen és vasárnapokon tömegesen rándul át Chesnut-citybe. Így aztán valószínű, hogy rövid idő alatt együtt lesz az építési alap, a mire a fia-

tal kreol ladik már most is nagyon büszkék, mert nélkülök a városnak sokáig nem épülne fel a háza.

Fiat applicatio! Nem lehetne ilyen kedves módon a debreceni városházára legalább egy emeletet emelni?

* **Nagy tűz Budapesten.** Tudósítónk jelenti Budapestről, hogy a Ferencvárosban tegnap délelőtt fél tíz órakor Ritter Manó tulajdonát képező Egyesült budapesti sörkiviteli társulat Erkel-utca 17. szám alatti telepén, eddig még ismeretlen okból, kigyuladt az istálló padlása és rövid fél óra alatt az egész épület lángokban állott. Az istállóban, amely a telep óriási udvarának bal sarkán áll, hat ló volt bekötve, amelyek a tűz kitörésekor megvadultak, úgy hogy a raktárból elősiető munkásoknak óriási erőfeszítésbe került, míg megmenthették őket. A tüzhöz Blaschek Hugó vezetésével a központi, a VIII. és IX. kerületi tűzörségek vonultak ki. Háromnegyed órai erős munka után sikerült nekik a tüzet lokalizálni. Szerencse még a szerencsétlenségben, hogy az istálló teljesen el volt különítve a többi melléképülettől, úgy hogy a tűzoltóság egész erejét az oltásra fordíthatta. A tüzet, a telep tulajdonosának állítása szerint, csakis gyújtogatás okozhatta. Valószínűnek tartja, hogy egy mult hó elsején elbocsátott kocsis bosszúból gyújtotta fel a padlást. Más lehetőség annál is inkább ki van zárva, mert a most alkalmazásban lévő kocsisok reggel hat óra óta nem voltak a telepen, a többi munkás pedig a telep ellenkező oldalán álló raktárban dolgozott. A rendőrség széleskörű vizsgálatot indított, hogy a tűz keletkezésének az okát kiderítse. — A kár mintegy 10.000 koronára tehető.

* **Kefegyári munkások gyűlése.** A kefegyári munkások szerdán délután 3 órakor ismét gyűlésre kérték engedélyt az olajútba.

* **Akinek nincs szíve.** Egy szép énekesnőbe szerelmes volt egy karmester, egy zeneszerző és egy gazdag ur.

A karmester arcát megcírogatta a szép énekesnő:

— Ne bolondulj öreg! — mondta kacagva neki. — Először is nekem nincs szívem, másodszer meg, ha szerelmes lennék beléd; te is sóhajtoznál a karmesteri székben, ahelyett, hogy a zenekart vezényelnéd; én is tefeléd sóhajtoznom a színpadról, ahelyett, hogy énekeljek.

A zeneszerző így kapta ki a maga részét:

— Nem tehetek róla, én nem tudok szeretni sem mást, sem önt. Aztán legjobb, ha mi csak barátságban maradunk. Ön nekem ajánlja a szerzeményeit, én éneklek s így kölcsönösen biztosítjuk egymás hírnevét... Pedig szeretnék szeretni, de nincs szívem...

A harmadik pályázó megcsókolta az énekesnő homlokát, szeme elé tartott egy villogó kövű gyűrűt, ráhuzta az énekesnő ujjára és megint megcsókolta őt, de most már az ajkán.

A szívtelen hölgy ábrándozva nézett maga elé:

— Istenem, sosem hittem, hogy ennyire tudjak szeretni...

* **Egy új király.** Dubreuil párisi kereskedőt nem hagyta nyugodni I. Lebaudy Jakab dicsősége. Ugy gondolkodott, hogy ha az császár lehetett, miért ne lehetne az ő is. Elővette hát a földabroszt és elkezdett szorgosan kutatni egy gazdátlan földdarab után. Talált is egyet, és pedig Arabiában, a Vörös-tenger mellett lévő

pusztaság és a perzsa öböl között. — Nyomban utrakelt tehát, a kiszemelt területen kikiáltotta magát királynak és a világtörténelmi eseményről táviratilag értesítette Delcassé külügyminisztert. — Amint látnivaló, nem is oly nehéz dolog, hogy valaki egyszerű polgárból hirtelen császárrá váljék.

* **Véres összetűzés.** Hajdu-Dorogról jelentik, hogy e hó 11 én délután Ignácz István odaváló lakos orozva megtámadta hátulról Garbay József csendőrt, akire valami ellene irányuló bűnügyi nyomozás teljesítése miatt régebbi idő óta rossz szemmel nézett. Botjával néhány ütést mért rá, mire a csendőr kirántotta kardját és megtámadójának bal arcába vágott. Ignáczit nyomban elborította a vér és a földre bukott. A pillanat alatt összesereglett néptömeg gyorsan hazaszállította, a hol rögtön ágybafektették. Ignácz sérülése olyan súlyos természetű, hogy életben maradásához vajmi kevés reményt fűznek. A csendőrpáncsnokság ez ügyben a legszigorubb vizsgálatot rendelte el.

* **Koldulásért.** Öreg összetöppördött ember került tegnap a rendőrségre Nagy Sándor a neve, az volt a büne, hogy szegénységében az utcán járóktól koldult. Tekintettel agg korára és szegénységére a rendőrség igen enyhén büntette.

* **Az egyiptomi nagybácsi.** Az amerikai nagybácsi már lejártá magát. Még a regényekből is kikopott misztikus alakja, amelyet a szélhámosok tulságosan megfosztottak a hitelétől. Az újdonság ingérével, igaz örömmel fogadjuk tehát a nagybácsik legujabbját, az egyiptomi bácsit. Egy berlini család dicsekedett mindig azzal, hogy ilyen nagybácsija van Egyiptomban, a cigaretták hazájában. Tóni bácsi, vagyis Antal pasa sok évvel ezelőtt kivándorolt Egyiptomba, ahol nyoma veszett. Hanem a családi legenda hamar föltámasztotta. Biztos tudomása volt arról, hogy Tóni bácsi egész regényt élt át a Nilus partjain, kinceseket halmozott fel s a kedive legjobb barátai közé fogadta. De hát biztos hír nem érkezett róla a mult hétig. Egy napon a berlini család férje táviratot kapott Hamburgból: „Egyiptomból érkeztem. Estére Berlinben leszek. Vacsorára hozzátok jövék. Csókol valamennyiteket — Tóni bácsi!”

A távirat hatása nagyobb volt a regényekben szereplő villám s egyéb bombák hatásánál. Akkorra felfordulást okozott, mintha maga a császár jelentette volna be az érkezését. — Természetesen nagy vacsora készült, a gyermekeket új ruhába bujtatták, a lakást felvirágozták. Pontban 7 órakor meg is érkezett a bácsi. Pompás ember volt; rengeteg terjedelmű, kedélyes nevetésű, széles szakállu ur, vastag aranyláncsal, gyűrűkkel, nagy okulárával. Azt mondta, hogy a Grand Hotelben van megszállva s az ajándékai a melyeket magával hozott, még a podgyaszában vannak. Hanem azért nem mulasztotta el nagylelkűségének bizonyosságát adni; kivett egy csekk-lapot s 4000 márkát utalványozott egy bankhoz a háziasszony számára — néhány szál gombostűre. A vacsora természetesen kitűnő hangulatban ért véget. Hanem a bácsi el akart menni még mulatni; oly régen volt itthon, hogy vágyik egy kis kalandozásra.

— Ejnye, gyerekek — mondta hirtelen — nincs nálam aprópénz. Van a házban 20—30 arany? Majd adok utalványt a bankomhoz.

Hogyne lett volna a kedves bácsi!

résére! Az összes aranyakat odaadták neki, hadd mulasson.

— Reggel jertek hozzám a szállóba, — mondta bucsuzáskor.

Reggel persze siettek hozzá és akkor leesett az álla a familiának. Az egyiptomi bácsit nem ismerték ott. A bankban persze szintén nem váltották be az utalványát. Most a rendőrség keresi a zseniális egyiptomi bácsit.

* **Vörheny és kanyarójárvány.** A kanyaró mellett a vörheny is járványszerűleg lépett fel. A megbetegedési esetek napról napra szaporodnak. Hétfőn is 14 új megbetegedést jelentettek be. Az esetek enyhe lefolyásúak és nagyobb aggodalomra nincs ok.

* **Adományozás.** A debreceni István gőzmalom igazgatósága tegnap 20 koronát küldött a debreceni jogászok körében felállítandó „Joghallgatók köre” javára. A nemeslelkű adományért ezuton is hála-köszönetet mond ifju Ozory István, jogász-elnök.

* **Halálozások.** Az elmúlt nap halottai a következők: Özv. Leinhals Istvánné róm. kat. 76 éves, Bujdosó Imre ev. ref. 3 hónapos, Bujdosó Mihály ev. ref. 3 éves, Szabó Erzsébet ev. ref. 1 hónapos, Papp András ev. ref. 68 éves, Tarjáni Erzsébet ev. ref. 20 napos, Liebich Ferenc róm. kat. 16 éves, Gál Bálint ev. ref. 77 éves, Tóth Sándor ev. ref. 70 éves, Nagy Erzsébet ev. ref. 10 éves, Juhász György ev. ref. 18 hónapos.

* **Elmaradt dalóra.** A következő sorokat vettük: A Kossuth dalkör működő tagjainak tudomására adatik, miszerint közbejött akadály miatt a legközelebbi dalóra Pénteken f. hó 15-én este 8 órakor lesz. Kőker Guszta, karnagy.

* **A kereskedő itjok társulatából.** A kereskedő ifjak társulata vasárnap tartotta évi rendes közgyűlését, amely a tagok élénk érdeklődése mellett folyt le. A múlt évi jegyzőkönyvek és különféle indítványok fölolvastása után a tisztikar és választmány megválasztása következett; — a mely a következőkép alakult: Elnök lett: Somoss László. Alelnök: Bárdos Géza. Titkár: Barra Gyula. Tbtitkár: Vinkler Márton. Jogtanácsos. Dr. Ábrahám Dezső Pénztárnok: Hochfelder Jakab. Háznagy: Thaisz Arthur I. jegyző: Mattyasovszky László. II. jegyző: Prohánka Lajos. I. könyvtárnok: Kubinyi Béla. II. könyvtárnok: Kovács Gábor. Választmány: Sesztina Jenő, Szabó János, Erdélyi István, Dávid Zoltán, Csáthy Ferenc, Nádudvary Lajos, Fleischer Frigyes, Acs Béla, Glósz József, Tóth Kálmán, Balla Odón, Gozner Kálmán, Lovass Zoltán, Bán Imre, Bán Kálmán, Róth Kálmán, Uray Vilmos, Szeles Béla. Póttagok: Zengewald Gyula, Lameur Márton, Majtényi Pál, Szép, Lajos, Szabó József, Mentze Herick.

* **A legnagyobb békavásár.** Az amerikai lapok közlik, hogy St.-Paul és Minneapolisban vannak a legnagyobb békavásárok a világon. Minnesota államban a múlt évi békavásáron 7,000,000 darab béka került eladásra, melyeknek értéke 200,000 dollárt, vagyis kerekszám 1,500,000 koronát tett ki. Több mint 200 családnak nyújtott a béka fogás tekintélyes kereset forrást. A minnesotai békacombok ma már Angliában és Franciaországban is keresett delikatesz-cikkek. Különösen nagy keresletnek örvendenek New-Yorkban és Californiában. A fő fogyasztók a

nagyobb szállók és vendéglők, mert békacomb nélkül nincs finom ebéd. A szálilitók 7—10 koronát kapnak a békacombok tucatjáért.

A százévesek. A melegebb éghajlatu országokban több ember éri el a 100 éves kort, mint a sarkok fele közelében eső országokban. Németországnak 56,000,000 lakossága mellett van 778 százéves embere; Franciaországban él 213; Angolországban 146; Skótországnak 46; Svédországban 10; Norvégiában 23; Belgiumban 5; Dániában 2; Spanyolországban 401; Svájcban nincs százéves embere, Szerbiában 2,500,000 lakosság mellett 575 ember él, aki meghaladta a száz évet. A világ legvénebb embere a Rio de Janeiroban élő Catrim Bruno, aki állítólag 150 éves.

* **Rövid hírek.** *Politikai gyilkosság Moszkvában.* Ivanov moszkvai egyetemi tanárt, mint onnan táviratozzák, hétfőn éjjel az utcán meggyilkolva találták. — Kabátja zsebében egy cédula volt ezzel a felirással: „A forradalmi párt esküdt-széke ítélte őt halálra kémkedés miatt, amelylyel a szabadság számos vértanuját szolgáltatta a cár bakóinak kezébe. — *Öngyilkos orfeumigazgató.* Berlinből jelentik, hogy Kammerstetzer Gusztáv, a Wintergarten nevű előkelő orfeum igazgatója agyonlőtte magát. Az öngyilkos igazgató már régebb idő óta súlyos ideg-bajban szenvedett és elmezavarában vett véget életének. — *A st.-louisi kiállítás megnyitása.* Folyó hó 30-án nyitják meg ünnepélyesen St.-Louisban a világiállítást. A megnyitás programját alapvonásaiban már megállapították. Roosevelt elnök nem lehet ott a helyszínen, hanem Washingtonban nyomja meg egy villamos csengő gombját, melynek csengő drótja Francis kiállítási elnök irodájába vezet. Ez a csengő adja meg a jelet a kiállítás megnyitására. — Az ünnepség csak a kiállítás területére fog kiterjedni. — *A nagymisés nagyprépost.* E hó 17-én fogja ünnepeit Jakovics János pápai prelátus, a munkácsi gör. kath. egyházmegye káptalanjának nagyprépostja 50 éves pápai jubileumát.

LETZTER JÓZSEF fényképészeti festészeti és fényképésznagyitási műterme Piac-utca 44. dr. Ujjalussy-ház Állandó fényképkiállítás a műterem kapubejratánál levő kirakatokban.

* **Kossuth utcai 43. számú ház eladó.** Dr. Borzsovay Jenő ügyvéd Csapó utca 4. szám.

Ma este az Arany Bika kávéházban Rácz Károly zenekara játszik.

A k é s.

Kedves históriát beszél el egy párisi ujság Le Bargy-ról, a híres színészről, a ki a héten két estén játszik a budapesti Király Színházban. Még akkor nem volt világhírű művész, hanem csak mint egyszerű kórista szerepelt egy külvárosi színházban. Az élénk temperamentumu ifju művészjelölt gyakran megszegte a színházi törvényeket és igen sokszor tá-

madt konfliktusa az ügyelővel. A direktor végre is megsokalta a dolgot és kiadta az utját.

Ez a váratlan eset kizökkentette vidámságából az örökké jókedvű Le Bargy-t. Az igazgató kérlelhetetlen volt. Bocsnatról hallani sem akart. De Bargy remélt — és reményében nem csalatkozott. Az mentette meg, a mi bajba vitte — örökös vidámsága. Az elbocsátást követő napon délelőtt hevesen kopogtat az igazgató szobája ajtaján. A szabad szóra az ajtó hirtelen kitarult és a küszöbön fekete köpenybe burkolva állt a száműzött Le Bargy.

— Mit akar! — kiáltott rá az igazgató nyersen.

E szavakra Bargy hamisítatlan színészmozdulattal két lépést tett előre, pözba vágta magát (így játszhatta volna Otellót) és reszkető hangon a következőket mondta:

— Direktor ur! Tudja, ki áll ön előtt? A hajlékából száműzött művész, a ki eljött, hogy leszámoljon önnel! Erre villogó kést rántott elő a köpönyege alól és emelkedett hangon így folytatta:

— Direktor ur! Ön elvette tőlem kenyereket, itt van, nincs rá több szükségem, elhoztam a kenyérvágó kést is!...

Ezzel lecsapta a kést a félelemtől megdermedt igazgató elé.

A váratlan fordulatra a direktor elkacagta magát. Az ötlet annyira tetszett neki, hogy nemcsak visszatogadta Le Bargy-t, hanem ettől fogva nagyobb szerepeket is adott neki, amit nem volt oka megbánni.

Az orfeumhölgy áldozata.

— Egy banktisztviselő tragédiája. —

A fővárosi orfeumhoz címzett mulató kávéházában ma éjszaka esőben, kevés botrány kíséretében, nagy tragédia játszódott le. Éjjel egy órakor, amikor a kávéház legjobban meg volt tömve mulató legényekkel és dalnókkal, bejött egy őszhajú, fekete selyemruhás uriaszszony és végigfutott az asztalok között, azután egy Blanka nevű szőke, magas leány előtt, aki javában pezsgőzött három huszártiszttel, letérdelt és meglehetősen hangosan, fuldokolva, sirva, így szólott hozzá:

— Ne csábítsa el a fiamat. Ne csábítsa el tőlem az egyetlen fiamat.

A kisasszony is, a huszártisztek is kezdtek magukat nagyon rosszul érezni. A tiszték azonnal elvonultak a kávéház másik felébe, a szőke Blanka azonban nem birt megszabadulni az ősz anyától. Az mindenhova utána ment, sirt, könyörgött a fiáért. Mig végre a leány fölment az öreg asszonnyal az első emelet egy különszobájába, ahol együtt megfogalmaztak egy levelet, amelyben Blanka a fiatal embernek kiadja az utját.

Az öreg asszony ezután hálálkodni kezdett a leánynak, meg akarta csókolni a kezét és azt mondta, hogy ő a legjobbszivű leány az egész világon. Blanka azután visszament a huszártisztekhez és mintha semmi sem történt volna, új pohár pezsgőt töltött és új cigarettre gyujtott.

A különös eset előzményei a következők:

Bianka hét vagy nyolc hónap előtt egy éjszaka megismerkedett N. Béla bankhivatalnokkal. A fiatalember valami banketten volt és hazamenet nézett be

egy pillanatra az Orfeum-kávéházba. Itt megismerkedett Blankával, megszerették egymást és ettől fogva a szolid, csendes bankhivatalnok nem ismert más szórakozást és kötelességet a világon, mint Blankát és az Orfeumot.

A lánynak azonban nem voltak hasonló nézetei az életről. Neki tetszett a fiu, meg is engedte, hogy kifizesse a cipőszámláit, de nem volt hajlandó magát állandóan elszerződtenni a kis bankhivatalnokhoz. Ebből az egész ügyből azután nagy bajok keletkeztek. A fiu elhanyagolta a hivatalát, az anyját, folyton a leány körül lebzelt, aki már szintén megunt a kevéspénzü udvarlót.

Azután N. Bélával egy nagy tragédia történt: elbocsátották a bankból. — Megunták a hanyagságait és könnyelműségét — elbocsátották. Az anyja természetesen kétségbe volt esve a fia jövőjén, ezért kereste fel a leányt az éjszakai kávéházban és ezért kérte tőle az elutasító levelét.

Kérdés, hogy ez a levél megjavítja-e a szerencsétlen fiatalembert?!

SZÍNHÁZ.

— (Kömlössy Emma bucsuja.) Tegnap este bucsuzott Kömlössy Emma Debrecen város színházbajáró közönségétől. — A Casanovában bucsuzott. Ebben az igazán darabnak sem nevezhető valamiben, amely nemcsak a magyar író elkorcsosított lelkületére, de a fővárosi közönség izlésére is nagyon jellemző. És ezt kénytelen a mi határozottan jobbizlésű közönségünk bevenni. Kömlössy Emma valóban keresve sem választhatott volna jobb alkalmatosságot tehetségeinek kimutatására. Még meg is tapsolták.

— (Visszatérés a művészethez.) Elkövetkezett, a mit mi előre láttunk, a hóbortos, értéktelen táncos, énekes bohózatok csődje s a közönség izlése kezd visszatérni a régi, szép zenéjü, finom, értékes daljátékokhoz. A nagyobb vidéki színpadokon — a debreceni kivételével — sűrűn szerepelnek a régi pompás operettek, melyeknek száma légió. Már a budapesti Népszínház is visszatér a régi kincsek forrásához. Rip után felújította a Kornevillei harangokat és a hálás közönség oly mohó gyönyörűséggel szitta magába a valódi művészet rég nélkülözött zenei szépségeit, mint hosszú szárazság után a tikkadt mező a nyári záport...

— (Bérlet — nem bérletszünet.) A Szabadság tegnapi számában hirt adtunk arról, hogy Fedák Sári Szegeden vendégszerepelt, egy-egy este 500 korona játékdiát kapott és mégis mind a négy előadás bérletben volt. A jókedvű szedő azonban a bérlet-et bérletszünetnek szedte és elmés hibajavitónk így hagyta. Nem vesszük tőlük rossz néven... Nagyon benne vannak a — bérletszünetben.

TÁVIRATOK

A szabadelvűpárt és a fizetésrendezés.

Budapest, ápr. 12. A szabadelvűpárt elfogadta a vármegyei alkalmazottak, ugymint a jegyzők és másegyéb tisztviselők illetményéről szóló javaslatokat. — A miniszterek bejelentették az interpellációkra adandó válaszukat. Tisza István gróf miniszterelnök kijelentette a pártban, hogy a legközelebbi napok egyikén benyújtja a Háznak az államvasuti tisztviselők fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatot.

Felvonulás a Jalu folyónál.

London, ápr. 12. Mindezeidig nem erősítették meg a hírt, hogy a Jalu mentén ütközet vivotott volna. Azt hiszik, hogy csak lövésök csatája volt, a kik Witsu tájékán ütköztek.

Mandzsú ország vizben.

London, ápr. 12. A Times jelenti Niucsvangból 8-áról: Az egész déli Mandzsúországban víz alatt állnak a vasutak az erős esőzések folytán. Az utak járhatatlanok, a tábori távirók megvanak szakítva, a közlekedés az országon által lehetetlenné van téve.

Szociálista kongresszus.

Bologna, ápr. 12. Három napos ingerült vita után a szociálista kongresszus tegnap szavazott le a napirend fölött. A Bissolati-féle revizionista napirend mellett szavazott 315 kiküldött, a kik 12,258 szavazatot képviseltek, a revolucináris napirend mellett (Labriona) 204 delegátus 2410 szavazattal, 289 résztvevő 12,500 szavazattal nem szavazott. Miután a két napirend egyikének sem volt feltétlen többsége, a kongresszus áttért a közvetítő értelemben tartott Ferry-féle napirend feletti való szavazásra, melyet 424 delegátus 16,304 szavazattal elfogadott.

Tihanyi Irma bünpöre.

Sopron, ápr. 12. Az országszerte nagy port fölvert szélhámoskodás, melynek főszereplője Tihanyi Irma volt, újra napirendre került. A nagyszabású bünpör tárgyalását ma kezdte meg a soproni kir. törvényszék. A tárgyalás iránt oly nagy az érdeklődés az egész városban, hogy a kíváncsiak tömege jóval a tárgyalás megkezdése előtt megtöltötte a törvényszék tárgyaló termét. A vádlott rendkívül elegánsan, a legújabb divatu remek ruhákba öltözve jelent meg a bíróság előtt. Élénk hanglejtéssel, minden elfogultság nélkül, bátran védekezik a vádirat összes pontjai ellen. A károsultakát azonban nem lehetett kihallgatni, mint azok az előkelő osztrák főurak, kiknek kárára a váltóhamisítások történtek

nem jelentek meg a főtárgyaláson. A nap folyamán kihallgatták az irásszakértőket, ami ugyan egy lépéssel sem vezetett közelebb a megoldáshoz. — Mert mind odanyilatkoztak, hogy nem lehet határozottan fölismerni és megállapítani, hogy a váltókon levő hamisított aláírások Tihanyi Irma kezeiréséből származnak-e. A tárgyalást folytatják.

Tüntetés Madridban.

Madrid, április 12. Egy egyházi körmenet alkalmával számos szabad gondolkozó tüntetett. Ellentüntetés is volt a hadsereg éltetésével. A demonstráció közben lövéseket hallottak, amelyek nagy ijedséget keltettek a tömegben. A tüntetők a polgármester házát megdobálták. A csendőrség és a rendőrség fegyverét használta, közben többen megsebesültek. Többeket letartóztattak.

Merénylet a spanyol miniszterelnök ellen.

Barcellona, ápr. 12. Maura miniszterelnököt, amint az államtanács palotájából kilépett, eddig még ismeretlen egyének megtámadták és több törsturással megsebesítették. Az illető tetteseket elfogták. Külömben e merénylet részleteiről eddig még szintén minden adat hiányzik.

Az angol hadseregből.

Simla, április 12. Lord Kitchener, az indiai hadsereg főparancsnoka, napi-parancsot adott ki, amelyben a hadsereg általános hadi készenlétével foglalkozik. Óva inti a hadsereget a téves becsléstől, mely szerint módjába állna minden ellenséggel felvenni, akivel dolga akad. A hadseregnek a háborúra való kiképzés azt a rendszerét kell követnie, mely a mai körülményekhez képest a legalkalmasabb. A napiparancs ezután különböző változtatásokat sorol fel, amelyeket lord Kitchener nevezett célból szándékozik létesíteni. Hangsúlyozza az alaposan kiképzett vezérkar szükségességét és jelenti, hogy legközelebb indiai vezérkari tisztek kiképzésére szolgáló intézetet állítanak fel.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, április 12. Buzakinálat mérésélt, vételkedv korlátolt. Nyugodt irányzat mellett 18,000 métermáza került forgalomba változatlan áron. Egyéb gabonanemek változatlanok. Idő: szép.

Buza áprilisre	8 07—08
„ októberre	8 10—11
Rozs áprilisra	8 96—97
„ októberre	6 32—33
Zab áprilisra	5 50—51
„ októberre	5 34—35
Tengeri májusra	5 54—55
„ júliusra	5 18—14
Repece augusztusra	10 90—11 00

TÖVÉNYKEZÉS.

§ Az Országos Orvosszövetség botránya. A múlt évben az Országos Orvosszövetség nyugdíjintézete javára sorsjátékot rendezett, amelynek finanszírozását hosszú alkudozások után a Török A. és Társa cég vállalta el dr. Kozma Artur szövetségi tag közbenjárására, aki azt állította, hogy ez a cég a legmegbízhatóbb és legolcsóbban fogja az összes sorsjegyeket elhelyezni. A sorsjegyek kibocsátása után az orvosszövetség néhány előkelő tagjának, nevezetesen: Lichtenberg Kornél dr. egyetemi magántanárnak, Hochhalt Károly dr. kórházi főorvosnak és Valkó Rezsőnek, az orvosszövetség titkárnak tudomására jutott, hogy valaki a Török A. és Társa cégtől a közbenjárásért províziót vett föl és azt az 5 nevében is nyugtázta. A sorsjáték befejezése után az is tudomásukra jutott, hogy a nyugtázó közbenjáró nem más: mint Kozma Artur dr., akit följelentettek rágalmozás és becsületsértés vétsége miatt és a budapesti büntető bíróság még február hónapban két rendbeli becsületsértésért elis ítélte a vádlottat 400 korona pénzbüntetésre.

Ma volt ebben az ügyben a főlebezési tárgyalás a büntetőtörvényszék főlebbviteli tanácsa előtt.

A tárgyaláson dr. Baráth Zoltán elnökölt, a védelmet pedig Csillag Hugó dr. látta el. Csillag a vádlott védelmére felhozta, hogy Kozma Arturt egyedül Kormos Zsigmond tanuvallomása alapján ítéltek el, aki pedig neki haragosa, vele ellenséges viszonyban áll, sőt a múlt év nyarán pörben is állottak egymással. — Igaz, hogy közbenjárási díjat kapott, azonban ezt nem az orvostársai, hanem a közbenjáró-társai nevében nyugtázta.

§ Csendélet a Rujder-kávéházban. Vagy két esztendeje, hogy Bátky József a feleségével és néhány rokonával betért egy este a váci-köruti Rujder-kávéházba. Előbb a nagyteremben foglaltak helyet, később a kávék unszolására bementek a különhelyiségbe. — Alig ültek itt tíz percig, a mikor hirtelen ott termett Rujder Sándor, a kávék, rámutatva egy törött márványasztalra, követelte tőlük, hogy annak árát rögtön fizessék ki. Bátkyék tiltakoztak, de hiába! A dologból verekedés támadt a kávéház személyzete és a mulató társaság közt. A csata hevében Rujder az áldott állapotban levő Bátky Józsefnét úgy hasba

ütötte, hogy másnap idétlent szült s vagy négy hónapig nyomta az ágyat. Ehrlich Mór pincér pedig Bátky Józsefnek esett neki s úgy megverte, hogy 8 napig nyomta az ágyat. A büntetőtörvényszék Rujder kávést súlyos testi sértés vétségeért két hónapi fogházra, Ehrlich Mór pincért pedig könnyű testi sértésért 200 korona pénzbüntetésre ítélte.

KÖZGAZDASÁG.

A magyar ipar védelme. Szántó Győző, a Stern József és Testvére kefégyári cég beltagja, a Magyar gyáriparosok országos szövetsége debreceni fiókjának elnöke, ki művelt sokat látott és tapasztalt szakember kérvényt adott be

Debrecen sz. kir. város tanácsához, melyben annak a fontos határozatnak kimondását kéri, hogy a város ipari szükségleteinek beszerzésénél csakis magyar iparterméket vásárol. Ez alól kivétel csak akkor legyen, ha valamelyes ipari cikk egyáltalában nem volna nálunk kapható. Ezen határozat ellenőrzését azután egy városi tisztviselőkből és szakemberből álló állandó bizottság végezze. Szántó Győző ezzel kapcsolatban a pályázati hirdetéséknél eddig szokásos egyenlő feltételek mellett záradékot törölni kívánja. Nem kételkedünk abban, hogy hazafias, a magyar ipar védelmét eddig is szeretettel teljesítő tanácsunk a kérelemre kedvező választ ad. Szántó Győzőt pedig igazán időszerű eszméjéért szívesen üdvözljük.

Szakszerű munka mégis a legolcsóbb. Villam mű berendezések kizárólag FÖLDVÁRY L. debreceni első electro-mechanikus készít a legtartósabban Kossuth-utca 1. szám az udvarban. Új berendezéseknél másfél — évi. javításoknál fél évi díjtalan rendbentartás, vilamos műszerek, telefonok, villamos házi csengők felzerelése és villamos zseblámpák raktára villanyos házcsegek és telefonok jó karban tartását évi három koronától feljebb vállalom.

Telefon 186

Aki olcsón, jól, praktikusán

és modernül

épitkezni akar

forduljon

BORSODY I. S. építész

irodájához

DEBRECENBEN, Hunyadi-utca 21. szám.

Templomok, városi lakóházak, kastélyok, iskolák, fürdők, gyárak, gazdasági épületek stb. tervezését vagy elkészítését, nedves lakások szárazzá tételét, betonozásokat vagy bármily építkezési munkákat helyben vagy vidéken olcsón a legjobb kivitelben elvállal. Épületekre törlesztéses kölcsönt eszközöl ki. Biztos sikerrel előkészít a kőműves, kőfaragó és ácsmesteri vizsgára. Építő iparosoknak előnyösen készít tervekét költségvetést stb.

és hólyag óvó különlegességek, valódi francia és amerikai gyártmány eredeti csomagolásban! Orvosilag ajánlva! Keltette biztos! Arak korona értékben Tucatonként: 2, 4, 6, 8 10, 12, Bout-americanos, tucatonkin 6 8, 10. Női óvszer, „Pessarium ocisivum“ Mensinga tanár szerint orvosi rendeletre adatik ki. Ára: —5 korona. Valódi francia óvó biztonsági szivacsok (safety spenges ára tucatonként 6—12 korona. Uj! Autó vagina Uj! apray! a legbiztosabb és legkényelmesebb női különlegesség. Sok ezer orvosi elismerő nyilatkozat! Ára kor 15, Diana-öv (havibaj-kötő.) Has-kötők. Gummi görcsér-harisnyák-feeskendők, irrigátorok, bibest! Fontos Cs: és kir. szab, szagtalan szobaürszékek Fontos! stb a legolcsóbb árak mellett. Figyelemre méltó!! Legujabb cs. és kir. szab. Keleti féle! sérvkötő, pneumatikus gumminyomlappal a legököltebb ezen nemben. Legujabb, körül belül 3000 illusztrációval ellátott, kimerítő árjegyzéket zár. birtékban, titokta tás mellett küld. Keleti J. orvos-sebészeti mű és kötszer-gyár Alapítva 1878. Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. A hirdetésre hivatkozók gumiaru rendeléseknél 20 százalék árkedvezményben részesülnek.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódai
Debrecen, kistemplombazá

Férfi fehérnemű osztály.
Kitünő szabású férfi ingek
Gallérok, Kézeltők,
Vászon és pamutalsónadrágok
Nyakkendők, Esőernyők.

!! Teljes férfi kolengye !!

!Szabott árak!

Virágot kedvelő és kert gazdák közönségéhez!

Van szerencsém tavasz beáltával tisztelettel figyelmükre elhívni arra, hogy nálam csakis legjobb minőségű és legmegbízhatóbb fajok, kipróbált jó csiraképességgel vetemény és virágmagvak kaphatók

Megnyugvásom az, hogy 18 évi ittlétem alatt magas polcra emeltem a helyi kertészetet.

kiváló tisztelettel

Paczelt János.

emesi tett rózsákból nagy készlet olcsón.

Üsörök és koszosok. Cserepos nyíló virágok

SZŐLŐLUGAST

Ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas (bár mind kuszó természetű) mert nagyobb része ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkitünőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcsekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek a legremekbbségre, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháladosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó, színes fénynyomatu katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapra tudatja.

Értesítési első szőlőültetvénytelep
cim Kágya, u. p. Székelyhid.

ad 3772.—1904.

Arlejtési hirdetés.

A városi tanácsnak f. évi 3772 sz. végzésében nyert megbízatás folytán a szegényház lakói részére szükséges 70 (hetven) öltöny nyári férfi vászon ruha (zubzony és nadrág 60 (hatvan) öltöny nadrág, mellény, zubzony) téli posztó ruha és 100 (egyszáz) vegyesen férfi és női) pár csizma szállítására ezennel zárt ajánlati verseny tárgyalás hirdettetik.

A 70 nyári vászon férfi öltöny f. évi május hó 16 ig, a téli posztó öltönyök és a csizmák f. évi október 1 ig kiszállítandók.

A ruhák és csizmák alakja úgy a városi szegényházban, mint a szegényügyi bizottság jegyzője Illéssy Gyula urnak a városház 29 sz. szobájában levő hivatalos helyiségében naponta d. e. 9 től 12 ig, d. u. 3 től 5 ig megtekinthetők s a zárt ajánlatok f. évi április hó 21 ik napjának délelőtt 12 órájáig nevezett jegyző urnál beadandók. Később beadott vagy utó ajánlatok figyelembe nem vétetnek s az ajánlatok között a városi tanács szabadon választ, vagy azok mindenkét is visszautasíthatja. Az ajánlat tevő 30 napig kötelezettségben marad.

Az ajánlathoz melléklendők a szállítandó anyag és az ajánlati ár 5 százaléka készpénzben helybeli takarékpénztári könyvben, vagy óvadékképes értékpapírban. Az egység árak az ajánlatban számolva és betűvel is kiirandók.

A zárt ajánlatok f. évi április hó 21 én d. u. 4 órakor fognak a városház nagytermében nyilvánosan és bizottsági lag felbontatni.

Debrecen, 1904 április 8 án.

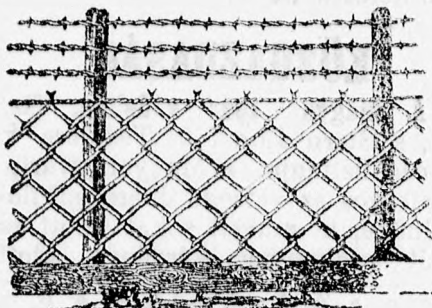
A városi szegényügyi bizottság.

Neubauer János

vassodrony-szövet, szita áru, szabadalmazott kocsi-ülés, ruganyos ágybetét és sodrony-kerítések gyára.

DEBRECEN, kétmalom-utca 4-ik szám.

Ülőhelyiség: Piac-utca 1 Arany Bika szállodával szemben

Gyártmányaimra számtalan sok kitüntetés és elismerést nyertem.

Készítek mindennemű sodrony kerítést a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig. Fácánosok, erdők, szőlők, gyümölcsösök, udvarok, parkok, s baromfi udvarok kerítését. szóróros-ta szöveteket, föld és kavics áthányórostákat sodrony lábtörölt, ökor szájkosarakat, szóval mindennemű drótmunkákat. Kitűnő ruganyos ágybetéteket, szabadalmazott ruganyos acél sodrony kocsiülést

Ezen minta szerint készült kerítés igen olcsó s minden eddigi kerítést felülmúl tartósság és célszerűség tekintetében. Kívánatra képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök.

Szíves pártfogást kérve
NEUBAUER JÁNOS.

Mindenkinek saját érdeke, hogy

férfi-, fiu, és gyermekruha szükségletét NEUMANN M.

cs. és kir. udvari szállító

Magyarország legnagyobb és legrégibb

férfi ruha üzletében

DEBRECEN,

Piac-utca 49. sz. alatt

szerezze be.

Tóth Gyula vaskereskedő.

Piac-utca 20 és 27.

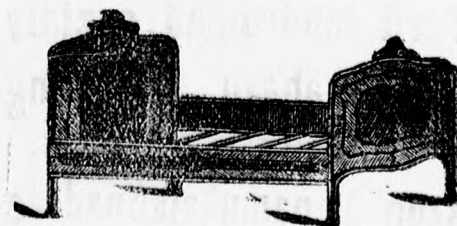

Gyermek kocsik

Tavaszi idényre.

Művészeti cikkek különlegességei kerti padok és vasbutorok, kertészeti szerszámok.

Épület és butor vasalások, gazdasági felszerelések.

legegyszerűbbtől a legdiszesebb kiállításban, fürdőkádak és jégszekrények legolcsóbban beszerezhetők.